

57

N a p i r e n d

a Népművelési Minisztérium Kollégiumának 1952. június 3.-i  
Ülése.

A színházak műsorterve az 1952/53-as színházi évről.

Előadó: Kende István.

Hozhívottak: Major Tamás, Horvai István, Horváth Ferenc, Szendrői  
Ferenc, Csécsár Margit, Bod László, Gellért Endre,  
Várkonyi Zoltán, Both Béla, Szilágyi Lea, Szlovák  
László.

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR

128



A tavalyi évaddal szemben az idén lényeges változás a színházak szervezésében nincsen. Mindössze az Ifjúsági és Uttörő Színház egyesül egy társulattá, továbbra is két színházhelyiséggel, - és a Fővárosi Vigaszínház alakul át a meglehetősen körvonalazatlan "revü"-színházból könnyebb operettok színházává. A többi színház változatlan profillal és lehetőséghez képest stabilizált, kevéssé változó együttesel működik.

A jelenlegi terv lényegesen hamarabb kerül Kollégium elé, mint az elmúlt évad terve. Ez a korábbi döntés lehetővé teszi a színházak elmélyültebb munkáját, - de nem utolsó sorban azt is /ami egyébként is követelmény: kell legyen az idei korábbi évad-előkészítésnek/, hogy a nyári szabadságot a színház művészi vezetése is ki tudja használni.

Alanti műsortervünk néhány szempontból vázlatos. Elsősorban hiányos a magyar darabokra vonatkozó rész. E területen még most is kevéssé tudunk előre dolgozni, magyar darabjaink zöme elkészülte után nyomban /vagy éppen az elkészülés iolyamán/ nagy szinpadra. Száltal a korai tervezés még elkerülhetetlenül tartogat bizonyos meglepetéseket, amennyiben egyes darabok nem készülnek el, késnek, vagy nem várt darabok készülnek.

Nem egy darabnál a javaslat még alternatív. A társulat végleges összeállításától, a darabok tematikus arányától, a végzendő dramaturgiai munkától függően kívánjuk a végleges döntést megőzni, - amennyiben a Kollégium nem foglal egyes alternatíváknál végleges állást.

Ujítás tervünkben, hogy a klasszikusok tervét - szovjet tapasztalatok szerint - hosszabb időre készítjük. Így tisztábban látszik, hogy milyen műsorpolitikát kívánunk e téren folytatni, mikor kerül sor a következő 2-3 évad során.

Szovjet daraboknál az ideinél fokozottan fordítunk gondot a mai témákra. Emellett ideai nagyjelentőségű, részben klasszikus-számba menő szovjet darabjaink /Feledhetetlen 1919, Győztesek, Pányuska iskolája, stb./ műsoron maradnak.

A népi demokratikus darabok szempontjából az elmúlt évadban Budapesten nem volt kielégítő fejlődés. A népi demokráciák darabjai zömében vidékre szorultak, - budapesti színházaink bizonyos túlzott minőségi igényrel lépnek fel ezen a téren. Az ideai terv némi javulást mutat, bár aligha kielégítő.

A vidéki színházak tervét, a tavalyihoz hasonlóan, úgy állítottuk össze, hogy azokban - a színház lehetőségeihez képest - a budapesti műsor javának átvitele mellett szerepeljen eredeti bemutató is. Bizonytalan azonban, hogy mennyiben fognak továbbfejlődni magyar darabok vidéki eredeti bemutatása szempontjából. Az elmúlt évben ezen a téren jelentős fejlődés nem volt.

Az ideai évadban - a tavalyihoz hasonlóan - kevesebb a bemutatók száma. Ezt lehetővé elsősorban a közönség fokozódó érdeklődése teszi, - és egyben ez teszi lehetővé az elmélyültebb művészi munkát.

Nem szerepel alanti tervünkben a Fővárosi Vigaszínház, amely új profiljának megfelelő műsortervét még nem tudta elkészíteni, bár már egyes magyar darabjavaslatokkal, illetve félig kész darabokkal rendelkezik. Emellett az évadot az idén évadzáró darabbal /"Most jelent meg"/ kívánják nyitni.

Ugyancsak nem szerepel a Faluszínház terve. A Faluszínház jövő esztendőben is részben egyfelvonásosokat előadó társulatokkal fog járni. Ennek műsorán magyar, szovjet, népi demokratikus és kis számban klasszikus egyfelvonásosok szerepelnek. A társulatok zöme 3 felvonásos prózai és zenés színművekkel jár. Jövő évi műsorán szerepel többek között Urbán Ernő: Tűz-

187/52/405/



keresztés, Hámos György: Aranycsillag, Szigligeti: Lilicoff, Kornaj-  
csuk: Csillagtúra, Gyakonov: házasság hozományával, avosz és Tippet:  
Sibiriai rapszódia, stb.

Fentiek mellett műsortervünket a tavalyi alapszenpontok szerint állítottuk össze.

Részletes műsorterv:

Budapesti színházak.

Bemutatók:

Repertoár:

Nemzeti Színház:

- 1./ Móricz Zs.: Múrányi kaland
- 2./ Urbán J.: Uborkafa  
Kisvárosi környezetben játszódó szindarab. Szereplői egy mel-  
lértérnök és hulladékgyűjtő vál-  
lalat dolgozói. A cselekmény egy  
karriertől szélhámoskodás kö-  
rül bonyolódik.
- 3./ Nazim Hikmet: béke tárgyú darabja
- 4./ Gorkij: Barabárok
- 5./ Shakespeare: IV. Henrik /I.rész/  
vagy: " Velencei kalauer

- Urbán J.: Tűzkeresztés  
Shakespeare: Hamlet  
Visnyevszkij: Feljáhatatlan 1919.  
Tatona J.: Bánk bán  
Gogoly: Revizor  
Schiller: Armány és szerelem  
Mikszáth: Noszthy fiú esete

Klasszikus terv: 1953/54 és 1954/  
55 évadokra.

- Shakespeare: Velencei kalauer,  
v. IV. Henrik  
Jirasek: Kusz János  
Osztrovszkij: Vihar  
Csokonai: Tempefői  
Madach: Ember tragédiája,  
v. Eljen az egyenlőség  
Shakespeare: IV. Henrik /II.rész/  
Gribojedov: Az éssz bajjal jár  
Goethe: Egmont

Vörösmarty: Csongor és Tünde című  
darabját a színház 1952/52-es évad-  
ban készíti el, a bemutatója a Nem-  
zeti Színházban az 1952/53-as évad  
elején lesz.

/Nyár folyamán szabadtéri színpadon  
bemutatásra kerül./

Katona József Színház  
a Nemzeti Színház Kamaraszínháza

- 1./ Csepurin: Lelkiismeret  
szovjet üzeni tárgyú darab
- 2./ Shaw: Pygmalion
- 3./ Új Magyar darab  
Nagy Sándor üzeni tárgyú darab-  
ja a szegedi Textilkombinát ta-  
kulásáról, vagy  
Aczél Tamás Rajk-üggyel kapcsol-  
atos darabja.

- Csehov: Vanya bácsi  
Moliere: Fösvény  
Shakespeare: Sok hühó szeméért  
Shaw: Warrené mestersége  
Rachmanov: Viharos alkonyat  
Móy: Tró  
Moliere: Tartuffe

A Nemzeti Színház még a következő magyar darabokkal foglalkozik:  
Illyés Gyula: Kossuth-darabja,  
Palotai Boris: Dunapertőlön játszódó darabja,  
Németh László új darabja,  
Kóthó György szatira.



Madách Színház

- |   |  |
|---|--|
| 1. Lope de Vega: /Gyilkos falu/<br>Itél a nép<br>A darabot a színház 1951/52-es évadban készíti el és az 1953/54-es évadra hozza át.  | Móricz: Rokonok<br>Szigligeti: Liliomfi<br>Osztrovszkij: Farkasok és bárányok      |
| 2. Móricz Zs.: Pocsirtaszó  | <u>Klasszikus törv:</u> 1953/54 és 1954/55. évadokra.                              |
| 3. Háy Gyula: 3 nehéz nap<br>üzemben játszódó vígjáték  | Gogoly: Holt lelkek, vagy<br>Osztrovszkij: Tanácsok és bálmulók, vagy,             |
| 4. Shakespeare: Rómeó és Julia  | Próda, vagy<br>Jég szív  |
| 5. Fehérhajú lány /kinai darab/   | Csehov: Haron nővér, vagy<br>Gorkij: A nap fiai                                    |
| 6. Uj magyar darab<br>Cserecs: Őszi házasság<br>a darab egyénileg gazdálkodó termelőszövetkezetekhez való viszonyát tárgyalja. Vigjáték.<br>vagy: Mórni Tibor kórházi tárgyú darabja. Amennyiben a színház a fentemlített 2 darabbal nem készülne el akkor Kron: Mely-felderítés /Olajfeszék/ című darabját veszi műsorra.<br>/Szovjet darab az olajfeszéről/ | Shakespeare: Windsori vig nők, vagy<br>Shaw: Szent Johanna, vagy<br>Barbara órnagy |

A színház a következő új magyar darabokkal foglalkozik:

- Hegedűs Zoltán: Komlóról szóló darabja  
Sarkadi: szövetkezeti tárgyú darabja  
Illés Béla: 1919-es tárgyú darabja  
Baráth J: Fekete arany  
Kuti M: üzeni tárgyú darabja.  
Az utóbbi két darabot a színház vezetősége más színházak részére átadja.

Néphadsereg Színház:

- |   |  |
|---|--|
| 1. Schiller: Tall Vilmos  | Szigligeti: II. Rákóczi F. rogsága   |
| 2. Lavranov: Összeomlás,  | Sándor K: A harag napja  |
| 3. Háy Gy: A vezetés kérdése néphadseregünkben, vagy<br>Gyárfás M: a 45-ös debreceni ideiglenes kormányról szóló darabja.   | Herb Tank: 49-es szélességi i ok.<br><u>Klasszikus műsortörv:</u> 1953/54 és 1954/55 évadokra.   |
| 4. Tolsztoj: A felvilágosodás gyűlöletesei  | Romain Holland: Danton<br>Szaltikov: Pazuclin halála<br>Goethe: Egmont   |
| 5. Karpáti Gyula: Zrinyi c. darabja mely a költő-hadvezér alakját mutatja be  | Sheridan: A rágalom iskolája<br>Shakespeare: Téli rége<br>Moliere: Scapin, v.<br>Dandin  |
| Alternatívában Halász Péter: Lészen ágyú c. darabja, mely az 1848-as szabadságharc keretében Gábor Aront mutatja be, mint az önálló magyar hadiipar első uttörőjét. | Dickens: Fickwick Club<br>Shaw: egyik darabja<br>Goldini: Két ur szolgálja<br>Machiavelli: Mandragóra<br>Shakespeare: Tévédések vígjátékára,<br>v. Minden jó, ha vége jó |

I. Vidéken

1. Sándor K.: A harag napja
2. Moliere: Scapin csinyjei
3. Mihajlov: Itkos háboru

120



II. Vidéken

1. Kőrösi, 38-ik szélességi ioktól délre
  2. Mai tárgy magyar darab  
Falotai Boris: Duna-pentels, v. más.
  3. Bruno Frank: Tizenkét ezer
- Alternatívában Vaillard: Poster ezredes című darabja.

Ifjúsági-Uttörő Színvadás

1. Gergely S.: Gyaru o. darabja a szindarab Pártunknak a II. Világháborút megelőző időkben folyó illegális harcával foglalkozik, - vagy Tamasi Aron: Parázs-bajnok a szindarab 1848-as szabadságharcban résztvevő ifjus hős történetével foglalkozik.
2. Szigligeti: darabja
3. Vihar B: Szépen szülő modár meséjatek,
4. Mihalkov: Különleges feladat, szovjet uttörő darab
5. Gergely Márta: új uttörő darabja
6. Mórész Zs: Légy jó mindhalálig
7. Komarov: Mindenkivel megtörténhet /zenés vígjáték SZU. mai életéről, a szovjet nőknek a területbe való bekapcsolódásáról szól./
8. Bajcsányi: Trombitás Gyurka MTH tanoncokkal foglalkozó szindarab, v. más új magyar darab
9. Kostand: Cyrano de Bergerac

előkészítendő a jövő évre:  
Popov: A család

Pertalék:  
népi demokratikus darab:  
Bruckner: Pébeló az indián

Fővárosi Operettszínvadás:

1. Tardos-Hallász-Vincze: Vadászok /bányász operett/
2. Farkas-Dékány-Török: Zeng az erdő Állami Erdőgazdálkodási Intézet operett
3. Aktalina, szovjet vígjáték/Adulter/vagy: más mai tárgyú szovjet operett,
4. Liszt Ferencről szóló operett, vagy: román operett a falusi postályharc várdésáról

Moliere: Urhatnám polgár  
Osztrovszkij: Az acélt megadzik  
Mabarenkó: Új ember kovácsa  
Gardonyi-Szintár: Egri csillagok  
Ozsz Péter: Két találkozás  
Gergely M: Uttörő barátság  
Mihalkov: Vörös nyakkendő  
Szakas-Mórész: Ludas Matyi  
Brustein: Pányuska iskolája  
Gibbs: Mesterek városa

Klasszikus műsort:rv 1953/54 és 1954/55 évadokra:

Szigligeti: egy darabja  
Moliere: Scapin furfangjai  
Gribojedov: Az ész bajjal jár,  
v. Osztrovszkij: Hópegyhácska  
Shakespeare: Romeo és Julia  
Schiller: Hiramíák